

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

ΕΙΚΟΣΑΗΜΕΡΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΓΝΗΣΙΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

ΕΤΟΣ Β' ΑΡΙΘ. 53

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΙΟΥΛΙΟΥ 1948 (Π. Ο. Η.)

ΤΙΜΗ ΦΥΛ. ΔΡΑΧ. 500

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΟΗΜΕΡΟΛΟΓΙΤΩΝ

Πρὸς τὸν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὸν Λαόν

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς συγκλήσεως τῆς Ἱεραρχίας ἀπευθύνομεν εἰς τὸν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὸν Λαόν τὰ ἐπόμενα, ἅτινα ἐξέρχονται ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας ἡμῶν, ἥτις πάλλεται ἀπὸ Ὁρθόδοξον παλμὸν καὶ πόνον Ἑθνικόν.

Ἡ Ὁρθόδοξος πίστις, ἣν μᾶς ἐκληροδότησαν οἱ Πατέρες ἡμῶν, ὑφίσταται σήμερον μίαν μεγάλην κρίσιν καὶ δοκιμασίαν. Οἱ ἐλλοχεύοντες ἔξωθεν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Ἑθνικῶν προμαχόνων ἐχθροὶ πολλοὶ καὶ πολυμήχανοι. Οἱ ἐπιβουλευόμενοι τὸν πολύτιμον πλοῦτον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Ἑθνικῶν ἡμῶν ιδεωδῶν ἀγρυπνοῦσι, καὶ διὰ παντοίων μέσων θεμιτῶν καὶ ἀθεμίτων τοῦτο νὰ συλήσῃσι προσπαθοῦσιν. Οἱ ἐποφθαλμιῶντες τὰ τιμαλῆ ἡμετέρας τῆς Ἑθνικῆς ἡμῶν ιδεολογίας καὶ τὸν ἀκτινοβόλον ἀδάμαντα τῆς Ὁρθοδοξίας ἐνεδρεῦουσιν ἔξωθεν τῶν ἐρμυνῶν δχυρωμάτων, καὶ πᾶσαν μετέρχονται δολιότητα καὶ μηχανήν, ὅπως ἐκπορθήσῃσιν αὐτὰ τὰ ἀνώτερα ἰδανικὰ ἅτινα διὰ μέσου τῶν αἰώνων διετηρήθησαν ἀκατάρτητα, ἐξαγγέλλοντα τὴν προγονικὴν ἡμῶν δόξαν καὶ τὸν ἀφθιτον στέφανον τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ Ἑθνικῆς ἡμῶν εὐκλείας.

Υλισταί, ἄθεοι, Θεοσοφισταί, Χιλιастαί, Κουμουνισταί, Τέκτονες, καὶ ποικαλόνυμοι ἄλλαι αἱρέσεις ὑπονομεύουσι τὰ ἀρραγῇ προπύργια, καὶ τοὺς ἀκαθαιρέτους προμαχῶνας τῆς Ὁρθοδοξοῦ καὶ Θείας ἡμῶν πίστεως καὶ λατρείας.

Οἱ θρασεῖς καὶ πολυμήχανοι οὗτοι ἐχθροὶ ἐπέτυχον κατὰ τοὺς ἐσχάτους καὶ κρίσιμους τούτους καιροὺς χάρις εἰς τὴν ἀνοχὴν τῆς Πολιτείας καὶ τὴν ραστώνην τῆς Ἐκκλησίας νὰ διεισδύσῃσιν εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῆς Κοινωνίας καὶ ὑπὸ τὸ πρόσχημα διῆθεν τῆς ἐξειλικτικῆς προόδου τῆς κοσμοπολιτείας, ἐφ' ᾧ καὶ κρούομεν τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου.

Ἑλληνες Ὁρθόδοξοι, ἀγρυπνῆτε καὶ φρικτω-

ρεῖται ἐπὶ τῶν ἀδαμαντίνων προμαχόνων τῆς Ἑθνικῆς ἡμῶν ιδεολογίας καὶ Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Δόξης καὶ Εὐκλείας, ἄλλως, ἐὰν ὀλιγορήσητε καὶ νυστάξητε, οἱ δόλιοι καὶ πολυμήχανοι ἡμῶν ἐχθροὶ θὰ κατὰσχωσιν τὴν ἀθάνατον καὶ πολύτιμον κληρονομίαν ἡμῶν, ἥς τὸν τιμαλῆ στέφανον ἀποτελεῖ ἡ Ὁρθοδοξία.

Ὅθεν μὴ ὀκνήσητε μὴ δὲ δότε νυσταγμὸν τοῖς βλεφάροις ἡμῶν φυλλάσσοντες φυλακὰς πρὸς περιφρούρησιν καὶ ἄμυναν τῆς Ὁρθοδοξοῦ ἡμῶν πίστεως καὶ τῶν πολλὰς ὑπονομευομένων Ἑθνικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν παραδόσεων.

Οἱ πολέμοι πολλοὶ καὶ πάνοπλοι, τὰ τῆς Ἐκκλησίας πυργώματα ἀφρούρητα, οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ προμαχῶνες ἀνυπεράσπιστοι, αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ παραδόσεις καὶ τὰ τῆς Ὁρθοδοξίας θέσμια ὑπὸ διωξίν, ἐξ ἀντιθέτου τὰ ψυχοφθόρα διδάγματα τῶν ὑλιστῶν καὶ τὰ ἀνατρεπτικὰ μαθήματα τῶν Ἑθνικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν διαφθορῶν μεθοδικὰ καὶ ἐπίμονα εἰσχωροῦντα μέχρι τῆς καρδίας τοῦ Ἑθνους.

Αἱ ἀποπνικτικοὶ καὶ δηλητηριώδεις πλόκαμοι τῶν διαφόρων Ἑθνικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν προπαγανδῶν, εἰσχωροῦσι μέχρις αὐτῆς τῆς καρδίας τοῦ Ἑθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπειλοῦσι νὰ ἐπενέγκωσιν εἰς αὐτὴν τὸν ἐξ ἀσφυξίας θάνατον,

Αἱ ἀποπνικτικαὶ καὶ βρωμεραὶ ἀναθυμιάσεις τῆς ἀπιστίας, τῆς ὑλοφροσύνης, τῆς κακοδοξίας, καὶ τῆς ἐκλελυμένης αἰσθηματολογίας πληροῦσι τὴν ἀτμοσφαῖραν ὅλης τῆς Ἑλλάδος μέχρις ἀσφυξίας καὶ ἀπελπισίας.

Δυστυχῶς ἡ προβαλλομένη ἄμυνα χλιαρὰ καὶ ἄτονος, ἡ φρούρησις νυσταλέα, ἡ καρδία ψυχρὰ καὶ ἀνάληγτος, ἡ ἀντίδρασις κατὰ τῶν κοινωνικῶν καὶ ἡθοφθόρων μiasμάτων, τῶν λυμαινόμενων καὶ διαβρωσκότων τὴν Ἑθνικὴν καὶ Ἐκκλησιαστικὴν

καρδίαν εἶναι χλιαρά, ἄψυχος καὶ ἀνοργάνωτος.

Τούτων πάντων ἔνεκα τὰ προχώματα τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν Ἰδεολογίας καὶ τὰ ὀχυρώματα τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὰ ἰσχυρὰ πλῆγματα τῶν ἐχθρῶν ἤρχισαν τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο νὰ ἰσοπεδοῦνται καὶ ὑπὸ τῶν πολεμίων νὰ ἐκπορθοῦνται.

Ἐκεῖνοι οἵτινες ἐτάχθησαν θεματοφύλακες καὶ φρουροὶ διὰ τὴν ἄμυναν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων, οὐ μόνον ἐλιποψύχησαν εἰς τὴν χειμαρρῶδη καὶ ἀκάθεκτον ὀρμὴν τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ καὶ ἀφῆκαν νὰ εἰσέλθουν οἱ πολέμιοι εἰς τὰ φρούρια ἀμαχητὶ στερούμενοι πίστεως θάρρους καὶ τῆς τόλμης, ἣν ἀπαιτεῖ ἡ κατὰ μέτωπον ἄμυνα καὶ ἀντίστασις κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.

Δὲν εἶχον οὗτοι τὸν Ἐθνικὸν καὶ Θεοσκευτικὸν τῆς Ὁρθοδοξίας παλμόν, οὐδὲ τὴν βαθεῖαν συναίσθησιν τῆς ὑψηλῆς καὶ μεγάλης ιδέας, ἣν ἐκπροσωποῦν ὡς Ὁρθόδοξοι Ἱεράρχαι λησμονοῦν οὗτοι ὅτι, ἂν ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἐκράτησεν ἐπὶ αἰῶνας τὰ σκήπτρα τῆς Ὁρθοδοξίας, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἰδεολογίαν καὶ τὸν Ὁρθόδοξον παλμόν, ὅστις ἐδόνει τὰ στήθη τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Οἱ ἀγῶνες οἱ Ἐθνικοὶ καὶ πρὸ πάντων οἱ Ἐκκλησιαστικοί, ἀπαιτοῦσι πρὸ παντός Πίστιν ἀκλόνητον, ὑφ' ἧς δέον νὰ ἐμφοροῦνται οἱ πρόμαχοι τῆς Ὁρθοδοξίας, οἵτινες, ἵνα μὴ λιποψυχήσουν εἰς τὸν ἀγῶνα, ὀφείλουν νὰ ὦσιν ὀπλισμένοι μὲ θάρρος ψυχικὸν καὶ σθένος ἡθικόν, ἀπαραίτητον διὰ τὴν εὐδόωσιν καὶ ἐπιβράβευσιν τοῦ Ἀγῶνος.

Ἄλλ' ἐκεῖνοι, οἵτινες ἀνωθεν ἐτάχθησαν ἀκρίματοι φρουροὶ καὶ ἀνύστακτοι φύλακες ἐπὶ τῶν ἐρουμένων ἐπάλξεων τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐλλείπει πίστις εἰς τὴν ὑψηλὴν καὶ Θεῖαν αὐτῶν ἀποστολήν, καὶ ἐλλείπει θάρρους καὶ σθένους ἡθικοῦ οὐ μόνον δὲν ἀντέταξαν καμίαν ἄμυναν κατὰ τῶν ἐποφθαλμιῶν τῶν τριμαλφῶν Θεσαυρῶν τῆς Ὁρθοδοξίας, οὐ μόνον δὲν ἐφρόντισαν νὰ ἐνισχύσωσι τοὺς ὑπάρχοντας προμαχῶνας, καὶ νὰ καταστήσωσι τούτους ἀπερρήτους, ἀλλὰ καί, οὐδενὸς βιάζοντος, ἐλαφρῶς τῇ συνειδήσει, ἐκρήμνισαν οὗτοι διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν ἕνα ἐκ τῶν ἰσχυρῶν προμαχῶνων, οὓς ἤγειραν οἱ Πατέρες ἡμῶν πρὸς περιφρούρησιν τῶν πιστῶν καὶ Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν.

Ἀποδείξεις ἡ ἐσχάτως καθαιρεθεῖσα Ἀκρόπολις τοῦ Πατρίου ἐορτολογίου, ἣν ἤγειραν οἱ Πατέρες ἡμῶν ὡς ἕνα ἀδιατέραστον καὶ ἀκατάλυτον φραγμόν, τὸν χωρίζοντα αἰσθητῶς τὸν Ὁρθόδοξον ἀπὸ τὸν Αἰρετικὸν καὶ Κακόδοξον.

Τὸν ἀμυντικὸν τοῦτον προμαχῶνα, ὅσάκις ἐπεχείρησαν οἱ αἰρετικοὶ καὶ οἱ κακόδοξοι νὰ καταρρίψωσιν, ἐθραύοντο τὰ φαρμακερὰ βέλη αὐτῶν πρὸ τοῦ ἀστεμφοῦς χάλβου τῆς Ὁρθοδόξου ἰδεολογίας, καὶ τῆς ἀπαρεγγίλτου ἐμμονῆς τῶν Πατέρων ἡμῶν πρὸς τὰ δεδογμένα καὶ ἡμῖν παραδεδομένα ὑπὸ τῶν 7 Ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὧν αἱ ἀποφάσεις εἰσὶν Θεόπνευστοι.

Ὑπὲρ τῆς ἀναστηλώσεως τοῦ Ὁρθοδόξου τούτου προμαχῶνος ἀγωνιζόμεθα ἡμεῖς, οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Πατρίου ἐορτολογίου, καὶ πλήρη ἔχοντες τὴν συναίσθησιν τῆς ἱερότητος τοῦ Ἀγῶνος δὲν ἐδειλιάσαμεν εἰς οὐδὲν ἐκ τῶν ἀνελευθέρων καὶ ἀντιχρι-

στιανικῶν μέσων, ἅτινα παρὰ πάντα θεσμόν θεῖον καὶ ἀνθρώπινον ἐθήκαν εἰς ἐνέργειαν οἱ πολέμιοι ἵνα κάμψωσι τὸ θάρρος καὶ τὴν σιδηρὰν ἀπόφασιν ἡμῶν, νὰ νικήσωμεν καὶ θὰ νικήσωμεν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Χριστοῦ εἰς Οὐ τὴν Δόξαν καὶ μόνον ἀποβλέπομεν, ἐπιδιώκοντες τὴν εἰρήνευσιν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γ.Ο.Χ. τῆς Ἑλλάδος (Παλαισημερολογητῶν).

Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Πρώην Φλωρινῆς ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Τὰ Μέλη

Ὁ Μεγαρίδης ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

Ὁ Διανλείας ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

(Τὸ παρὸν ἐδημοσιεύθη εἰς τὰς ἐφημερίδας : «Ἐθνικὸν Κήρυκα» τῆς 11-7-48, «Ἐραδυνήν» τῆς 13-7-48 καὶ «Καθημερινήν» τῆς 18-7-48).

Κρίσεις ἐπὶ τῶν Συνεντεύξεων τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ τῶν ἐγκρίτων Μητροπολιτῶν Ἰωαννίνων καὶ Λαρίσσης ἀναφορικῶς πρὸς τὸν Παλαισημερολογητισμόν.

Τὰ ἐπιχειρήματα ἅτινα προέβαλον καὶ οἱ σύγχεροι οὗτοι Ἱεράρχαι κατὰ τοῦ Παλαίου ἡμερολογίου, ὡς καὶ τὰ συμπεράσματα, εἰς ἃ κατέληξαν, εἰσὶν τὰ αὐτὰ κατὰ τὸ ἐπιστημονικὸν ἀξίωμα, καθ' ὃ τὰ αὐτὰ αἷτια φέρουσιν τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα. Εἶναι ταῦτα τὰ ἐπόμενα, ἐφ' ὧν θὰ ἐκφέρωμεν τὰς κρίσεις ἡμῶν.

Καὶ τοῦτο πρὸς διαφώτισιν τοῦ κοινοῦ, ὅπερ δέον νὰ μᾶθῃ τὴν ἀλήθειαν, ἐπὶ ζητήματος ὅπερ ἀφορᾷ τὸ κυριώτερον ποῦ ἔχει εἰς τὸν κόσμον, ἥτοι τὸν τιμαλφῆ θησαυρὸν τῆς Ὁρθοδοξίας του.

Α) Ἐν πρώτοις ὁμολόγησαν ὅτι τὸ νέον ἡμερολόγιον ἡ Αὐτοκέφαλος Ἑλλ. Ἐκκλησία εἰσήγαγεν ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅχι ἐξ ἰδίας αὐτῆς γνώμης καὶ ἀβιάστου ἐλευθερίας.

Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο, ὅσο καὶ ἂν βαρύνῃ τὴν τότε ἐπαναστατικὴν Κυβέρνησιν, ἥτις οὐδεμίαν ἀνάμειξιν ἔδει νὰ ἔχῃ, πολλῶν δὲ μᾶλλον νὰ ἀσκήσῃ πίεσιν εἰς ζητήματα καθαρῶς Ἐκκλησιαστικά, ὡς εἶναι τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἐορτολόγιον, διακυβεύει ὅμως καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἡθικὴν ἀξιόπρεπειαν τῆς Ἱεραρχίας, ἥτις δέον νὰ ἴσταται εἰς τὸ ὕψος τῆς περιοπῆς της καὶ οὐδεμίαν ἐπίδρασιν νὰ δέχεται ἔξωθεν, προκειμένου νὰ τροποποιῇ ἕνα Ἐκκλησιαστικὸν θεσμόν δύο χιλιάδων ἐτῶν, πανορθόδοξου κύρους καὶ σημασίας, ὡς εἶναι ὁ πανάρχαιος θεσμός τοῦ Πατρίου ἐορτολογίου.

Γνωστὸν δ' ὅτι ὁ θεσμὸς οὗτος καθιερωθεὶς ὑπὸ τῆς Ἀ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, καὶ κυρωθεὶς ὑπὸ τῶν λοιπῶν τοιούτων καὶ τῆς αἰωνοβίου πράξεως τῆς ὁλης Ἐκκλησίας, προσεκλήσατο, ὡς ἐκ τούτου καὶ ἀξίαν Ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως.

Ἐπειτα ἡ Ἑλληνικὴ Ἱεραρχία, ἥτις ἐτάχθη φρουρὸς καὶ θεματοφύλαξ τῶν παραδόσεων, ὀφείλει ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος νὰ μὴ ὑποκύβῃ εἰς τὴν πίεσιν τῆς Κυβερνήσεως, ἂν αὕτη ἡσκήθῃ ὑπ' αὐτῆς, ἀλλὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν καθαρῶς ἐκκλησιαστικὴν τοῦ ζητήματος ἀποψιν ἀναφορικῶς πρὸς τὸ Σύνταγμα τῆς Ἐκκλησίας ὅπερ ἀποτελοῦν

δόγματα, οἱ Θεοὶ κανόνες, καὶ οἱ Ἱεροὶ θεσμοὶ τῆς Ὁρθοδοξίας. Καὶ ἐπειδὴ ἡ Ἱεραρχία λόγῳ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μορφώσεως καὶ πείρας ἐγίνωσκεν, ἡ ἔδει νὰ γνωρίζῃ, ὅτι τὸ νέον ἡμερολόγιον ἀπὸ ἀπόψεως, οὐχὶ ἀστρονομικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς, ἀλλ' ἐκκλησιαστικῆς, προσκρούει εἰς τοὺς Θεοὺς καὶ Ἱεροὺς Κανόνας, τοὺς διακελεύοντας τὸν ταυτόχρονον ἑορτασμόν τῶν ἑορτῶν καὶ τὴν ταυτόχρονον τήρησιν τῶν νηστειῶν, καὶ ὅτι τοῦτο εἶχε καταδικασθῇ, ὡς ἀντορθόδοξον, ὑπὸ πανορθόδοξων Συνόδων 1583, 87, καὶ 93 ἐπὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ Β' ὥφειλεν ἡ Ἱεραρχία νὰ παρίδῃ τὴν πῆσιν τῆς Κυβερνήσεως, θέτουσα αὐτὴν ἐν μοίρᾳ Καρὸς, καὶ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἡμερολογιακὴν καινοτομίαν ἣτις ἐσκανδάλισεν ὁμαδικῶς τὸ Ὁρθόδοξον Χριστεπώνυμον πλήρωμα, καὶ διήρесе τὰς Ἐκκλησίας καὶ τοὺς Χριστιανοὺς ἐν τῷ ἑορτασμῷ τῶν ἑορτῶν καὶ τῇ τηρῇ τῶν νηστειῶν, καὶ τῶν λοιπῶν τῆς ψυχῆς καθαρῶν.

Καὶ ἂν οὗτοι οἱ Ἱεράρχαι ἐξέφρασαν τὴν ἐκπληξίν των, πῶς ὅστερα ἀπὸ 25 ἔτη ἀνεπήδησε καὶ πάλιν εἰς τὸ μέσον τὸ ζήτημα τοῦ Πατρὸς ἑορτολογίου, ὅποιαν ἄραγε ἐκπληξίν δὲν ἠσθάνθησαν οἱ ἀκραιφνεῖς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ εἰς τὴν μονομερῇ καὶ ἄνευ τῆς συμφωνίας ἀπασῶν τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν ἐνὸς θεσμοῦ 1623 ἐτῶν Πανορθόδοξου κύρους καὶ σημασίας, οἷαν ἔχει τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Θείαν Λατρείαν;

Καὶ ἀφοῦ ὁ Χριστὸς ἐταλάνισε τοὺς σκανδαλοποιοὺς εἰπὼν «οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται», ἐπετρέπετο εἰς τοὺς Ἱεράρχας, τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Χριστοῦ, νὰ σκανδαλίσωσιν ὁμαδικῶς τὸ ποίμνιον τῆς Ὁρθοδοξίας διὰ τῆς ἡμερολογιακῆς καινοτομίας;

Β') Ἐπιχείρημα τῶν εἰρημένων Ἱεραρχῶν εἶνε, ὅτι τὸ νέον ἡμερολόγιον δὲν θίγει ποσῶς, οὔτε τὸ Δόγμα, οὔτε τοὺς Θεοὺς καὶ Ἱεροὺς Κανόνας, οὔτε τὴν Θείαν Λατρείαν.

Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο δὲν χρήζει ἀνασκευῆς καὶ διὰ τὸν ἄκρῳ δακτύλῳ γευσάμενον Ἐκκλησιαστικῆς μορφώσεως καὶ Ἐκκλησιαστικῆς ὑμνωδίας, διότι ἐκ τοῦ ὅτι ἀντίκειται τοῦτο πρὸς τοὺς Θεοὺς Κανόνας καὶ τοὺς Ἀποστολικούς καὶ τοὺς Συνδικτικούς ὡς ἔθφειμεν εἰπόντες, ἀντίκειται καὶ πρὸς τὸ Δόγμα τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τὴν ἀπ' αἰῶνων καθιερωθεῖσαν διάταξιν τῆς Θείας Λατρείας.

Ὁ 56ος Κανὼν τῆς 6ης Οἰκουμενικῆς Συνόδου κελεύει τὰ ἑξῆς: «ἅπασαι αἱ ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίαι τῇ αὐτῇ ἀκολουθοῦσαι τάξει τὰς νηστείας δέον ἐπιτελεῖν ἄρα» καὶ τὰς ἑορτάς δι' ἃς ὁρίσθησαν αἱ νηστεαὶ πρὸς ἐξαγνισμόν καὶ μάλιστα ὑποβάλλουν εἰς καθάρσεις τοὺς παραβάτας τοῦ Κανόνος τούτου.

Καὶ ἐρωτῶμεν τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας, ἐπήνεγγεν ἡ οὐ μίαν ἀταξίαν καὶ ἀναταραχὴν εἰς τὰς νηστείας καὶ τὰς ἑορτάς ἡ εἰσαγωγή τοῦ νέου ἡμερολογίου ὅπερ ἔκαμε τὰς Ἐκκλησίας ἄλλαι νὰ ἑορτάζωσι, καθ' ὃν χρόνον αἱ ἄλλαι σχολάζουσιν εἰς τὰ καθημερινὰ ἔργα, ἄλλαι νὰ πασχάξωσι καὶ νὰ εὐφραίνωνται καθ' ὃν χρόνον αἱ ἄλλαι διανύουσιν ἀκόμῃ τὸ στάδιον τῆς τεσσαρακοστῆς;

Τίς δὲ δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ἐξ αἰτίας τοῦ

νέου ἡμερολογίου εἰς τὴν νηστείαν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων γίνεται κατ' ἔτος φαλκίδευσις 13 ἡμερῶν, καὶ ἐνίοτε ἐξαλείφεται παντελῶς, ὅταν συμπέσῃ τὸ Πάσχα κατὰ Μάιον;

Ἐπίσης ἡ μονομερὴς ἐφαρμογὴ τοῦ νέου ἡμερολογίου ἐδημιούργησε καὶ συνεπείας θιγούσας τὸ Δόγμα τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, τὸ εἰς μίαν Ἀγ. Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν.

Καὶ τοῦτο διότι ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἔγκειται μόνον εἰς τὴν ταυτότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς Θείας Λατρείας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ταυτόχρονον καὶ ὁμοίμορφον ἐκδήλωσιν αὐτῶν, ἣτις γίνεται διὰ τῶν ἑορτῶν καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τελετῶν.

Γ') Ὡς ἐπιχείρημα τρίτον προβάλλουν οἱ διαλφθέντες Μητροπολῖται ὅτι ὁ Παλαιοημερολογισμὸς δὲν εἶνε ἰδιαιτέρα Θρησκεία ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξον τοιαύτην, διότι οἱ Παλαιοημερολογῖται δὲν εἶνε, ὡς λέγουν, οὔτε Αἰρετικοὶ ἀλλ' οὔτε καὶ Σχισματικοί.

Τοῦτο ἀληθῶς εἰρήκασιν, διότι οἱ Παλαιοημερολογῖται δὲν προσέθηκαν νέον τι εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν Λατρείαν, ἀλλὰ μένουν πιστῶς καὶ ἀπαρεγκλίτως εἰς ὅσα ἐθέσπισαν καὶ ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι καθιέρωσαν αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι διὰ τῶν Ἀγίων καὶ Θεοφόρων Πατέρων ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι.

Ἐκεῖνοι, οἵτινες προσέθηκαν ἕνα νέον θεσμόν, ὡς εἶναι τὸ Γρηγοριανὸν Ἠμερολόγιον, τὸ μὴ συμβαζόμενον πρὸς τὴν ἐννοίαν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ συδεμίαν ἀπήχησιν εὐρίσκουν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον ψυχὴν, εἶναι, οἱ ἴδιοι Ἱεράρχαι. οἱ προκαλέσαντες διὰ τῆς ἡμερολογιακῆς καινοτομίας τὸν ὁμαδικὸν σκανδαλισμὸν τῶν Χριστιανῶν καὶ τὸν ἐπάρατον διχασμὸν τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Χριστιανῶν ἐν τῷ ἑορτασμῷ τῶν ἑορτῶν.

Διὰ τὸν Ἐκκλησιαστικὸν τοῦτον λόγον, τὸν θίγοντα τὴν Ὁρθόδοξον συνείδησιν τῶν παλαιοημερολογιτῶν. οἱ τελευταῖοι οὗτοι διέκοψαν καὶ πρὸς Συνδικτικῆς διαγνώμης κατὰ τὸν 15ον Κανόνα τῆς Πανθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου πᾶσαν Ἐκκλησιαστικὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ τῆς Ἱεραρχίας, καὶ πᾶσαν σχέσιν καὶ ἀναφορὰν πρὸς Αὐτὴν ἐκκλίνας ἐκ τοῦ θριγγοῦ τῶν δεδογμένων καὶ ἡμῖν παραδεδογμένων ὑπὸ τῶν Ἀγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Καὶ τοῦτο ἵνα μὴ μετέχῃ καὶ οὗτοι τῆς εὐθύνης ἐνώπιον τῆς ὅλης Ἐκκλησίας διὰ τὴν καινοτομίαν ταύτην.

Ὅθεν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀκολουθοῦντας πιστῶς τὰς παραδόσεις καὶ τοὺς ἱεροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας θεσμούς ἡ Δ. Ἱεραρχία ἐκκλίνας διὰ τῆς ἡμερολογιακῆς καινοτομίας ἐκ τοῦ θριγγοῦ τῶν παραδόσεων καὶ τῆς ἀκριβοῦς Ὁρθοδοξίας ἐπαύσατο κατ' οὐσίαν καὶ ἀκριβείαν ἐκπροσωποῦσα τὸ ἀκραιφνὲς πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίας ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἣς τὴν ἱστορίαν συνεχίζομεν ἡμεῖς οἱ παλαιοημερολογῖται ὑπὸ τὴν ἄχραντον καὶ ἀλύμαντον ἐννοίαν τῆς Ὁρθοδοξίας.

Καὶ κατόπιν πάντων τούτων οἱ καινοτομήσαντες Ἀρχιερεῖς τολμῶσι νὰ χαρακτηρίσωσιν ἡμᾶς, τοὺς σεβομένους τὰς παραδόσεις καὶ τοὺς ἱεροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας θεσμούς, ὡς ἐπαναστάτας τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ εἰσὶν οὗτοι οἱ καταπατήσαντες τὸ Σύν-

ταγμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ μεταθέντες ὅρια αἰώνια ἃ ἔθηκαν οἱ Πατέρες ἡμῶν.

Δ') Καὶ τελευταῖον προβάλλουσι καὶ τὸ φᾶσμα τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐν ἣ περιπτώσει ἡ Ἑλληνικὴ Βουλὴ θὰ ἠκρόρου τὴν ἐν τῷ Συντάγματι ἐρηνηνεκτικὴν διάταξιν, τὴν κατοχυροῦσαν τὴν ἐλευθερίαν τῶν παλαιο-ἡμερολογιτῶν ἐν τῇ ἐνασχίσει τῶν Ὁρθησκεινικῶν αὐτῶν καθηκόντων κατὰ τὴν ὑπαγόρευσιν τῆς Ὁρθοδόξου συνειδήσεως αὐτῶν.

Καὶ τοῦτο ἵνα ἀποσπῶσιν, δῆθεν, τὸ ἐγκυμονοῦμενον Σχίσμα ἐκ τῆς ὑπάρξεως δύο ἀνεξαρτήτων πρὸς ἀλλήλας Ἐκκλησιῶν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἑλληνικῇ Ἐπικρατείᾳ,

Ἐν τῷ μέρει τούτῳ γεννᾶται ἡ ἀπορία. Διὰ τοῖς Ἀρχιερεῖς τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου ἐπισείουν ἀπειλὴν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως;

Μήπως ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐπιθιμῇ καὶ δὲν ἐπιδοῶκε τὴν εἰρήνευσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἔνωσιν τῶν Χριστιανῶν ἐν τῷ ἑορτασμῷ τῶν ἑορτῶν;

Ὅχι τοιοῦτον τι δὲν πιστεύομεν νὰ φαντάζονται οἱ Ἀρχιερεῖς, ἀλλ' ἐκτοξεύουν τὴν ἀπειλὴν ταύτην εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἵνα τὴν αἰτίαν τῆς διαιρέσεως ἀποδώσωσιν εἰς αὐτὴν καὶ ἀφ' ἑτέρου ἵνα καταστήσωσιν αὐτὴν ὑπεύθυνον διὰ τὰς συνεπείας, δῆθεν, ἃς θὰ ἔχει ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ Πατρίου ἑορτολογίου ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Θείᾳ Λατρείᾳ ἐλπίζοντες οὕτω νὰ ἀποσπῶσιν τὴν προσοτῆρην ἐν τῷ Συντάγματι τῆς ὑπὲρ τῶν Παλαιοῦ ἡμερολογιτῶν εὐεργετικῆς διατάξεως.

Δι' ὃ καὶ λέγουσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὅτι ἐν περιπτώσει ἀναγνωρίσεως τοῦ Συνταγματικοῦ τούτου δικαιώματος τῶν Παλαιοῦ ἡμερολογιτῶν οἱ Ἀρχιερεῖς ἵνα προλάβωσιν τὸ ἐκ ταύτης ἐγκυμονοῦμενον σχίσμα θὰ ἀναγκασθῶσιν οὕτοι νὰ ἐπαναφέρωσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὸ Παλαιὸν Ἠμερολόγιον.

Ἀλλὰ Μακαριώτατοι καὶ Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς τὸ σχίσμα ὑπάρχει ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τὸ ἐδημιουργήσατε Ὑμεῖς διὰ τῆς ἀντικανονικῆς ἐπιβολῆς τοῦ νέου ἡμερολογίου, ὅπερ οὐδεμίαν εὐρίσκει εἰς τὴν Ὁρθόδοξον συνείδησιν ἀπήχησιν, καὶ ὡς τοιοῦτον κατεδικάσθη ὑπὸ πανορθόδοξων Συνόδων.

Δεδομένου ὅτι τὸ Σχίσμα ὑπάρχει, ἔστω καὶ ἂν τὸ ἀγνοοῦν τοῦτο οἱ Ἀρχιερεῖς, ἡ ἀπειλὴ ἦν ἐκτοξεύουν οὕτοι κατὰ τῆς Κυβερνήσεως οὐδεμίαν ἔχει σημασίαν πιθανότητα ἐπιτυχίας διότι τὸ ζητούμενον παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἀντίκειται εἰς τὴν θεμελιώδη ἀρχὴν τοῦ Συντάγματος.

Πρὸς τοῦτοις ὀφείλουσιν νὰ μὴν ἀγνοοῦν οἱ Ἀρχιερεῖς ὅτι ἐν καθεστῶς Ὁρθησκεινικῆς συνειδήσεως οὐδεμίαν ἀποδέχεται πίεσιν καὶ βίαν καὶ οὐδεμίαν Κυβερνήσεως σεβόμενη ἑαυτὴν θὰ θελήσῃ διὰ τῆς βίας νὰ καταπνίξῃ αὐτὸ καὶ μάλιστα κατὰ τοὺς σημερινούς καιροὺς καθ' οὓς ἐχύθησαν ποταμοὶ αἱμάτων διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου ἥτις κατέστη πλέον Δόγμα Διεθνὲς σεβαστὸν καὶ ἀπαραβίαστον ὅλων τῶν πεπολιτισμένων Κρατῶν καὶ ὅτι ἡ βία καὶ ὁ στραγγαλισμὸς τῆς Ὁρθησκεινικῆς συνειδήσεως ἀγεί ὅλους εἰς ἀντίθετα ἀποτελέσματα.

Τούτων οὕτως ἐχόντων πρὸς εἰρήνευσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸς ἄρσιν τοῦ ὑπάρχοντος σχίσματος δὲν μένει ἄλλο μέσον, παρὰ ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ Πα-

τρίου ἑορτολογίου, ἥτις θὰ ἐξυπηρετήσῃ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἔθνος, θέτουσα πρόσωπα καὶ πράγματα εἰς τὴν θέσιν των.

Ἄλλως τε τὴν λύσιν ταύτην εἰς τὸ ἡμερολογιακὸν ζήτημα μᾶς ἔδοκαν καὶ τὰ λοιπὰ Ὁρθόδοξα Κράτη, ἅτινα προσέλαβον μὲν τὸ νέον ἡμερολόγιον διὰ τὰς Κρατικὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς, ἀλλ' ἐφύλαξαν διὰ τὰς ἑορτὰς καὶ τὰς Ὁρθησκεινικὰς τελετὰς τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον, ὅπερ καὶ καθιέρωσεν ἀνέκαθεν ἡ Ἐκκλησία.

Ἡ λύσις αὕτη, οὐ μόνον εἰρηνοποιεῖ, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα ὠφελεῖ τὸ τε Ἔθνος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, ἅτινα θὰ βαδίσουν ἠνωμένα εἰς τὴν μεγάλην αὐτῶν ἐκπολιτιστικὴν ἀποστολὴν ἣν καλοῦνται νὰ ἐκπληρώσωσι κατὰ τὴν νέαν κοσμογονίαν ἥτις θὰ δημιουργηθῇ μετὰ τὴν εἰρήνευσιν ὅλου τοῦ κόσμου.

Τελευτώντες ποιούμεθα ἔκκλησιν εἰς τὴν Ἱεραρχίαν, ὅπως ἐν τῇ συναισθήσει τῆς ὑψίστης αὐτῆς ἀποστολῆς ὑψωθῇ ὑπεράνω τῶν ἐγκοσμίων, καὶ εὐδοκήσῃ νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ Πατριὸν ἑορτολόγιον εἰς ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἄρῃ οὕτω τὸ προξενηθὲν ὁμαδικὸν σκάνδαλον, καὶ τὸ μεσότηχον τοῦ φραγμοῦ πρὸς Δόξαν Χριστοῦ.

Μία τοιαύτη χειρονομία τῆς Ἱεραρχίας, οὐ μόνον δὲν μειοῖ τὴν προσωπικὴν αὐτῆς ἀξιοπρέπειαν καὶ ἐπιβολὴν, ἀλλὰ καὶ θὰ ὑψώσῃ αὐτὴν εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ κοινοῦ διότι θὰ ἀποκαταστήσῃ τὸ κῦρος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ γόητρον τῆς Ἱεραρχίας ὅπερ ἀρκετὰ ἐκλόνισεν ὁ ὀθνεῖος θεσμὸς τῆς ἡμερολογιακῆς καινοτομίας.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Γ.Ο.Χ. τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Πρώην Φλωρίνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Τὰ Μέλη

† Ὁ Μεγαρίδος ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

† Ὁ Διανλείας ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

(Τὸ παρὸν ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἐφημερίδα «Καθημερινή» τῆς 27-6-48).

ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΗ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

(Πρὸς τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου κ. Δ. Μπαλάνου δημοσιεύσιν ἐν τῇ ἐφημερίδι «Βῆμα»)

Ὁ Ἑλλόγιμος καθηγητὴς τῆς Θεολογίας ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ κ. Δ. Μπαλάνος Ἀκαδημαϊκὸς καὶ πρῶν ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ὁρθησκεινικῶν ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ «Βῆμα» τῆς 6ης Ἰουλίου ἐ. ἐ. ἐν ἄρθρον μὲ τὸν τίτλον «Τὸ Παλαιὸν ἡμερολογιακόν».

Ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ὁ ἐν λόγῳ Ἀκαδημαϊκὸς προσπαθεῖ νὰ πείσῃ τὸ ὀρθόδοξον κοινόν, ὅτι ἡ διαφωνία τῶν Ἐκκλησιῶν ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῶν ἑορτῶν οὐδέποτε ἐχρησίμευσεν ὡς λόγος σχίσματος, διότι αὕτη, ὡς λέγει ὁ ὁστος, δὲν θίγει τὸ δόγμα τῆς ἐνότητος. Καὶ πρὸς πίστωσιν τούτου ἀναφέρει καὶ παραδείγματα ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, καθ' ἃ ὁ Ἐπίσκοπος Σμύρνης Πολύκαρπος καὶ ὁ Πάππας τ. ε. Ρώμης Ἀνίκτος, καίπερ διαφωνοῦντες ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα ἐκοινώνησαν ἀπὸ κοινοῦ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων καὶ ἐχωρίσθησαν εἰρηνικῶς. Ἐπίσης ἀναφέρει καὶ τὰς διαμαρτυρίας τοῦ Ἐπισκόπου Λουγδοῦνου Εἰρηναίου καὶ τοῦ Ἐφέσου Πολυκράτους πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον Ρώμης Εὐκτῶρα, διότι

ἐκήρυξεν οὕτως ὡς αἱρετικὰς καὶ ἑτεροδόξους τὰς Ἐκκλησίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἅτε μὴ ἑορταζούσης τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης. Καὶ οὕτω μᾶς παρουσιάζει οὗτος δύο Πάπας τῆς Ρώμης, ἔχοντας ἀντίθετον γνώμην καὶ ἀντίληψιν ἐπὶ τοῦ ὑπὸ κρίσιν ζητήματος.

Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ κ. Καθηγητοῦ ἔχομεν νὰ ἀπαντήσωμεν τὰ ἑξῆς:

Ὁ Ἐλλογιμώτατος συντάκτης τοῦ ἁρθρου τοῦτου λόγῳ τῆς ἐπίσημονικῆς του μορφώσεως καὶ τῆς ιδιότητός του, ὡς καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας, ἔδει νὰ διεισδύσῃ εἰς τὴν βαθύτεραν ἔννοιαν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου καὶ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸν κυριώτερον λόγον καὶ σκοπὸν καὶ τὴν εὐρυθμίαν τῆς ὁρθοδόξου Θείας Λατρείας.

Ἡ Χριστιανικὴ Ὁρηκεία, ὡς γνωρίζετε καὶ Ὑμεῖς κ. Καθηγητά, ἔχει τὸ θεωρητικόν, ἥτοι τὸ δογματικόν αὐτῆς περιεχόμενον, καὶ τὸ πρακτικόν, ἥτοι τὴν βίωσιν καὶ τὴν ἐκδήλωσιν αὐτῆς.

Ἡ θεωρία καὶ γνώσις τοῦ αὐτοῦ δόγματος συνεπάγονται καὶ ταυτόχρονον καὶ ὁμοιόμορφον τὴν βίωσιν καὶ ἐκδήλωσιν τῆς δογματικῆς πίστεως, ἥτις γίνεται διὰ τῶν ἑορτῶν καὶ τῆς Θείας Λατρείας. Καὶ τοῦτο διότι ἡ ἀγνοία καὶ οὐσία τοῦ δόγματος λαμβάνει διὰ τὸν πιστὸν τὴν σφραγίδα τῆς ἀληθείας καὶ τὴν βεβαίωσιν τῆς ἀξίας αὐτοῦ ἐκ τῆς βιώσεως καὶ τῆς ἐκδηλώσεως αὐτοῦ, τοι ὅτι δὲ εἶναι ἡ μεταξὺ αὐτῶν σχέσις ὥστε νὰ ἐπηρεάζεται διὰ τὸν πιστὸν ἡ οὐσία καὶ ἡ ἀξία τοῦ δόγματος ἀπὸ τὴν ἑτερόχρονον καὶ ἀνομοιόμορφον ἐκδήλωσιν καὶ βίωσιν αὐτοῦ.

Διότι τὸ ἡμερολόγιον ἀποτελεῖ ἓνα κρίκον εἰς τὴν χρυσὴν αλυσσον τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν πυξίδα τῆς Ὁρθοδόξου Θείας Λατρείας.

Οὕτω, ἐφ' ὅσον τὸ δόγμα τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ ἐκδηλώσει καὶ τῇ βίώσει αὐτοῦ μερίζεται κατὰ χρόνον καὶ κατὰ τρόπον τῶν μὲν ἑορταζόντων καὶ εὐφραίνοντων, καθ' ὃν χρόνον ἄλλοι τοῦ αὐτοῦ δόγματος ἀσχολοῦνται εἰς τὰς καθημερινὰς αὐτῶν ἀσχολίας καὶ προπαρασκευάζονται διὰ τῶν ἔργων τῆς μετάνοιας καὶ τῆς ἀγνοίας πρὸς ἑορτασμόν δὲν δύναται νὰ λεχθῇ σοβαρῶς, ὅτι δὲν ἐπηρεάζεται ἡ ἐξωτερικὴ ἐνότης τοῦ δόγματος εἰς τὴν οὐσίαν καὶ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ. Ὁ λόγος οὗτος ἦγαγε καὶ τὴν ἐξ εἰδικῶν θεολόγων καὶ νομικῶν καταρτισθεῖσαν γνωστὴν ἐπιτροπὴν πρὸς μελέτην τοῦ ἡμερολογιακοῦ ζητήματος ὅπως ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ πορίσματος αὐτῆς ἀποφανθῇ ὅτι ἡ μονομερὴς ἐφαρμογὴ τοῦ νέου ἡμερολογίου ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ δημιουργεῖ λόγον σχίσματος, διότι καταστρέφει τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἐκεῖνοι οὕτως ἀπεφάνθησαν τοῦτο, κ. Καθηγητά, ἦσαν ἐπίσης Καθηγηταὶ τῆς Θεολογίας, καὶ οὐχὶ ἄλλοι ἐπιστημονικῶν φώτων καὶ ἀγευστοὶ Ἐκκλησιαστικῆς μορφώσεως ὡς καὶ Ὑμεῖς.

Ἀλλ' ἂν ὁ Ἐπίσκοπος Σμύρνης Πολύκαρπος καὶ ὁ Πάπας Ἀνίκητος δὲν ἠμποδίσθησαν νὰ κοινωνήσουν ἀπὸ κοινοῦ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων ἐκ τῆς διαφωνίας αὐτῶν, ὡς πρὸς τὸν χρόνον τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα δὲν εἶχεν εἰσέτι καθορισθῇ ὑπὸ μᾶς Πανορθόδοξου καὶ ἐγκύρου Συνόδου καὶ διότι αἱ μεμονωμέναι προσωπικαὶ γνώμαι καὶ ἀντιλήψεις δὲν ἔχουν τὸ κύρος τῆς ὅλης Ἐκκλησίας καὶ συνεπῶς δὲν δύνανται οὗτοι νὰ χρησιμεύουν ὡς λόγος σχίσματος τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἀλλ' ἀντίθετον γνώμην πρὸς τὴν γνώμην τοῦ Πάπα Ἀνίκητου εἶχεν, ὡς ἀναφέρετε εἰς τὸ ἄρθρον σας κ. Ἀκαδημαϊκὴ, ὁ Πάπας τῆς Ρώμης Βίκτωρ, ὅστις ἐκήρυξεν ὡς ἑτεροδόξους τὰς Ἐκκλησίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, διότι ἑορτάζον τὸ Πάσχα εἰς διάφορον χρόνον. Καὶ διεμαρτυρήσαν μὲν κατ' αὐτοῦ ὁ Λουγδόβου Εἰρηναῖος καὶ ὁ Ἐφέσου Πολυκράτης ἀλλ' οὐδόλως ἔπεισαν αὐτὸν νὰ γνωσιμαχήσῃ.

Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι αἱ προσωπικαὶ ἀντιλήψεις εἰς ζητήματα ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἂν ἀκόμη τὰ πρόσωπα κατέχουν τὸ ἀνώτατον ἐκκλησιαστικὸν ἀξίωμα, δὲν δύνανται νὰ χρησιμεύουν ὡς Κανὼν ἀλώβητος καὶ στάθμη ἀκριβῆς τῆς ἀληθείας καὶ τῆς γνησιότητος τῆς πίστεως.

Ἐν τῇ προκειμένῃ ὁμῶς περιπτώσει, κ. Καθηγητά, εὐρισκόμεθα πρὸ ἐνός ἐκκλησιαστικοῦ θεσμοῦ καθιερωθέντος ὑπὸ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ κυρωθέντος ὑπὸ τῆς αἰωνοβίου πράξεως τῆς ὅλης Ἐκκλησίας.

Συνεπῶς πρὸς τροποποίησιν τοῦ θεσμοῦ τοῦτου ἥτοι τοῦ ἑκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου ἀπαιτεῖτο κατὰ τὰ θέσμια τῆς Ὁρθοδοξίας νὰ ἀποφανθῇ ὅχι μίᾳ ἀπὸ μέρους Ἐκκλησίας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ, ἀλλ' ὅλη ἡ Ἐκκλησία, εἰς Σύνοδον συνερχομένη καὶ ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι, ὁμοθυμῶς ἀποφαινομένη.

Ἐκεῖνο ὅπερ καθιστᾷ ἐπὶ ἀπόβλητον κ. ἰ. ἀξιοκρίτιον τὴν ἡμερολογιακὴν καινοτομίαν εἶναι καὶ τοῦτο κ. πρῶν Ὑπουργῶν τῶν Ὁρησκειωμάτων, τὸ ὅτι δηλαδὴ τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον ὅπερ προσέλαβεν ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία διὰ τὰς ἀκινήτους ἑορτάς, ἔχει καταδικασθῇ ὑπὸ Πανορθόδοξων Συνόδων (1583, 1587, 1593), ἐπὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ Β' ἐν αἵς ἐχαρκτηρίσθη τοῦτο ὡς παγκόσμιον σκάνδαλον, ὡς καινοτομία τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης καὶ ἀυθαίρετος καταπάτησις τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων.

Ταῖς ἀποφάσεσι τῶν Συνόδων τούτων στοιχοῦσαι καὶ αἱ μετὰ ταῦτα Σύνοδοι ἐξ ἀφορμῆς σχετικῆς προτάσεως τοῦ ἀλήστου μνήμης Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυροῦ Ἰωακείμ (1902) ἀπεφάνθησαν ἅπασαι ὅτι τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον εἶναι ἀντορθόδοξον καὶ προσυλητευτικὸν ὄργανον τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὡς τοιοῦτον ἀπόβλητον ἐκ τοῦ περιβάλλου τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Καὶ νῦν ἐρωτᾶται ὁ κ. Καθηγητὴς τῆς Θεολογίας ὡς βαθὺς καὶ ἐμπειρὴς γνώστης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Παιδείας εἰς τὸ ἑξῆς:

Ἡ μονομερὴς εἰσαγωγή τοῦ νέου ἡμερολογίου ἐν τῇ Ὁρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ ἀντίκειται ἥ οὐ εἰς τὸ ὅγιόν καὶ ἀκραφνὸν πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐφ' ὅσον διασπᾷ τὰς Ἐκκλησίας κ. ἰ. τοὺς Χριστιανούς ἐν τῷ ἑορτασμῷ τῶν ἑορτῶν καὶ φέρει μίαν σύγκυρσιν καὶ ἀνωμαλίαν εἰς τὴν θείαν λατρείαν τὰς ἡμέρας τῶν νηστειῶν καὶ τῶν λοιπῶν τῆς ψυχῆς καθαρμῶν.

Βεβαίως ὁ κ. Καθηγητὴς δὲν ἀγνοεῖ τοὺς Κανόνας τοὺς ἐπιβάλλοντας τὸν ταυτόχρονον ἑορτασμόν τῶν Ὁρθόδοξων καὶ τὴν ὁμοιόμορφον καὶ ταυτόχρονον τήρησιν τῶν νηστειῶν, ὡς ὁ 56ος τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὁ κελεύων, ὅπως ἅπασαι αἱ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαι, τῇ αὐτῇ ἀκολουθοῦσαι τάξει, ἑορτάζον καὶ νηστεύον. Τοὺς δὲ παραβάτας τούτων ὑποβάλλει ὁ Κανὼν εἰς καθαιρέσιν. (ἰδὲ Καν. δον τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου).

Ἀλλ' ἴσως μᾶς ἀντιτάξῃ ὁ σοφὸς Καθηγητὴς ὅτι ὁ Κανὼν οὗτος δὲν εἶναι Δογματικὸς καὶ συνεπῶς δύναται τις νὰ τὸν παραβῇ, χωρὶς κομμίαν ζημίαν εἰς τὴν ψυχὴν του νὰ ὑποστῇ.

Ἀπαντώντες εἰς τὴν ἔνστασιν ταύτην τοῦ κ. Καθηγητοῦ λέγομεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία προκειμένου περὶ τῆς ἰσχύος καὶ τοῦ σεβασμοῦ τῶν Κανόνων δὲν κάμνει διάκρισιν Δογματῶν καὶ ἠθικῶν Κανόνων.

Ἀλλῶς τε ὅλοι οἱ Κανόνες σχεδὸν ἀφορῶσιν, οὐχὶ τὴν πίστιν καὶ τὰ Δόγματα ἀλλὰ τὴν Διοίκησιν, τὸν βίον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἠθικὴν τῶν Χριστιανῶν πολιτείαν καὶ ἀποδίδει εἰς αὐτοὺς τὴν αὐτὴν σημασίαν καὶ ἀξίαν. Διότι ἄλλως δὲν θὰ κατεδίκασεν ὁ Κανὼν οὗτος εἰς καθαιρέσιν τοὺς Κληρικούς, τοὺς καταστρέφοντας τὴν τάξιν τῶν ἑορτῶν καὶ τῶν νηστειῶν.

Ἄν κ. Καθηγητά ἡ Ἐκκλησία ἔκαμνε διάκρισιν Κανόνων, ἱρητῶν καὶ μὴ, θὰ ἦνοιγε τότε μίαν ἐπικίνδυνον ἀτραπὸν εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν δικαίον καὶ πολίτευμα αὐτῆς καὶ θὰ κατῆντα τοῦτο ἐν Μωσαϊκὸν ὡς τοῦτο συνέβη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν προτεσταντῶν.

Αὕτη ἡ πολυμορφία ἐν μέρει δικαιολογεῖ τοὺς προτεσταντας, διότι πρὸς αὐτοὺς ὡς ἀκριβῆς στάθμη τῆς θείας ἀληθείας δὲν χρησιμεύει ἡ γνώμη τῆς ὅλης Ἐκκλησίας ἀλλ' ἡ γνώμη ἐκάστου πιστοῦ δι' οὗ ἐκφαίνεται κατὰ τὴν ἀντίληψιν αὐτῶν ἡ θέλησις τοῦ Παναγίου Πνεύματος.

Ἡμεῖς ὁμῶς οἱ Ὁρθόδοξοι παρ' οἷς ὡς στάθμη τῆς Θείας ἀληθείας χρησιμεύει ἡ γνώμη τῆς ὅλης Ἐκ-

κλησίας οὐδόλως δικαιολογούμεθα, ὅταν ἄνευ αὐτῆς προβαίνομεν εἰς μεταρρυθμίσεις ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν. Ἄλλως τε ἐκεῖνο ὅπερ χαρακτηρίζει ἡμᾶς ὡς Ὁρθόδοξους καὶ διακρίνει ἀπὸ τοῦς Καθολικοῦς καὶ διαμαρτυρομένους εἶναι ὁ σεβασμὸς ὃν δεικνύει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἰς τοὺς Ἀποστολικούς καὶ Συνοδικούς Κανόνας καὶ εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν Ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἐν αἷς συνήργει καὶ ἡ ἐπιφοίτησις τοῦ συμπαρέδρου Ἁγίου Πνεύματος.

Ὡστε ἡ ἰδιότης τοῦ Ὁρθόδοξου ἔγκειται μετὰ τὴν ὀρθὴν πίστιν καὶ εἰς τὴν τήρησιν τῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν Κανόνων καὶ διατάξεων.

Τούτου ἕνεκα κατὰ τὴν χειροτονίαν τοῦ Ἀρχιερέως διδίδει ὁμολογίαν πίστεως ἐνώπιον τοῦ Ἱεροῦ Θυσιαστηρίου ὅτι θὰ φυλάξῃ ἀλώβητα καὶ ἀπαράχαρακτα οὐ μόνον τὰ Δόγματα ἀλλὰ καὶ τοὺς θείους καὶ ἱερούς Κανόνας καὶ πάντα, ὅσα ἀπ' αἰώνων διακηρύττει καὶ διακρατεῖ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, χωρὶς νὰ κάμῃ καμμίον διάκρισιν μεταξὺ τῶν Ἱερῶν Κανόνων.

Τούτων οὕτως ἐχόντων ὁ διαπρεπὴς Καθηγητὴς τῆς Θεολογίας ὡς ὀρθόδοξος ἔδει, καὶ ὤφειλε διὰ τῶν γραφομένων του νὰ στηρίξῃ καὶ ὄχι νὰ διασαλεύσῃ τὸ κύρος τῶν Κανόνων οἵτινες ἀποτελοῦσι τὸν Συνταγματικὸν Χάρτην τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας. Οὗτος ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του, ὡς Καθηγητοῦ τῆς Ὁρθόδοξου Θεολογίας, ἔδει καὶ ὤφειλεν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς συγκλήσεως τῆς Ἱεραρχίας, νὰ συστήσῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἄρσιν τοῦ ὁμαδικοῦ σκανδάλου καὶ ὄχι νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἐμμονὴν αὐτῶν εἰς τὴν ἡμερολογιακὴν καινοτομίαν τὴν ἐπιβλαβὴ εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ τὴν κατάρριψιν τοῦ φραγμοῦ, ὃν ἡγείρεν ἡ ἡμερολογιακὴ καὶ νοιομία μεταξὺ τοῦ Ὁρθόδοξου ποιμνίου.

Ναὶ οὗτος ὡς εἰς ἐκ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ὁρθόδοξου Θεολογίας, ὤφειλε νὰ ὑποδείξῃ εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς ὅτι ἔχουν ἱερὸν χρέος νὰ μείνουν πιστοὶ εἰς τὸν ὅρκον ὃν ἔδωκαν ἐνώπιον τοῦ Θυσιαστηρίου ὅτι θὰ τηρήσουν ἀπαράχαρακτα τὰ ὅσα ἐκκληροδότησαν εἰς αὐτοὺς οἱ Ἅγιοι καὶ Θεοφόροι Πατέρες, παραγγειλάντες εἰς αὐτοὺς ὅπως μὴ ματαίωσιν ὅρια αἰώνια ἃ ἔθηκαν οἱ Πατέρες αὐτῶν.

Αὐτὸ ἦτο τὸ καθήκον τοῦ κ. Καθηγητοῦ καὶ ὄχι νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν Ἱεραρχίαν εἰς τὴν ἐμμονὴν τῆς ἡμερολογιακῆς καινοτομίας, ἣτις κατήντησε μίᾳ πυορροῦσα πληγὴ εἰς τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀναντηρήτως ἡ ἀκραφνὴς Ὁρθόδοξος κοινὴ γνώμη ἀνέμενε ἀπὸ τοῦ κ. Καθηγητῆ τῆς Θεολογίας νὰ ἀκούσῃ γνώμης σοβαρᾶς καὶ συντηρητικᾶς ἀνταξίας πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν καὶ πεφωτισμένην ἀντίληψιν αὐτοῦ, γνώμης ἐξυπηρετούσας τὴν εἰρήνευσιν καὶ ἔναυσιν τοῦ Ὁρθόδοξου Χριστοπανόμου πληρώματος καὶ ὄχι ὑποθαλπούσας τὴν εὐρυσιν τοῦ διχασμοῦ καὶ τὴν ἐπιδεινώσιν τῆς ἐξάψεως τῶν θρησκευτικῶν παθῶν.

Ὡς ἐν κατακλείδι ἄς μᾶς ἐπιτρέψῃ ὁ κ. Καθηγητὴς νὰ εἰπώμεν καὶ τὰ ἑξῆς :

Καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἡ μεταβολὴ τοῦ ἡμερολογίου δὲν θίγει οὔτε τὸ Δόγμα, οὔτε τοὺς Κανόνας, οὔτε τὴν Θεῖαν Λατρείαν, ἀπᾶς ὅμως ποῦ ἡ Ἱεραρχία δὲν ἠδυνήθη νὰ πείσῃ περὶ τοῦτου ὅλους τοὺς χριστιανούς καὶ ἐδημιουργήθῃ εἰς μίαν μερίδα ἐξ αὐτῶν ἐν ἀντίθετον καθεστῶς Χριστιανικῆς συνειδήσεως, τί ἐπεβάλλετο εἰς τὸν κ. Καθηγητὴν νὰ συμβουλεύσῃ, καὶ τὴν εἰς τὴν Ἱεραρχίαν νὰ ἀποφασίσῃ; Τὴν ἐμμονὴν εἰς τὴν αἰτίαν τοῦ σκανδάλου καὶ τῆς διαιρέσεως ἢ τὴν ἄρσιν τοῦτου καὶ τὴν ἔνωσιν τοῦ ποιμνίου διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ παλαιοῦ ἑορτολογίου δεδομένου ὅτι οὐδὲν πρὸς τοῦτο Ἐκκλησιαστικὸν κώλυμα ὑφίσταται; Ἡ Ἱεραρχία ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θὰ ἐπηρεασθῇ ἀπὸ τὴν γνώμην τοῦ Καθηγητοῦ καὶ θὰ ἐνώσῃ τὸ Ποίμνιον αὐτῆς, ὡς ἔχει καθήκον ἱερὸν καὶ ἀπαράβατον μισομένην τὸν Χριστόν, ὅστις ἀφῆκε τὰ 99 πρόβατα, ἵνα ἀναζητήσῃ καὶ εὕρῃ τὸ πλανώμενον.

Δῶν Κύριος ὁ Θεὸς φωτισμόν καὶ σύνεσιν εἰς τὴν Ἱεραρχίαν τῆς Ἑλλάδος, ὅπως αἰρωμένη αὕτη εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς Τῆς προβῇ εἰς τὴν εἰρήνευσιν τῆς

Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἔνωσιν τοῦ Ὁρθόδοξου πληρώματος διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ παλαιοῦ ἑορτολογίου, ἵνα καὶ οὕτω φανῇ ἀνταξία φρουρὸς καὶ θεματοφύλαξ τῆς Θείας καὶ ἀθανάτου ὀρθόδοξου κληρονομίας.

Ὁ πρῶν Φλωρίνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

(Τὸ παρὸν ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἐφημερίδα «Βραδυπν» τῆς 10-7-48).

ΚΡΙΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΓΝΩΜΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

Ὑπὸ τοῦ Πανιερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου τῶν Γ.Ο.Χ. κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ 51ου φύλλου)

Καίτοι πάντων τούτων εἶναι ἀπορίας ἄξιον πῶς τὸ ζήτημα τοῦ ἡμερολογίου ἐθεωρήθη ὑπὸ τινῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ὡς ζήτημα Διοικήσεως καὶ Ἐκκλησιαστικῆς πειθαρχίας, ἐνῶ ἔχει τὴν σχέσιν πρὸς τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν ταυτόχρονον καὶ ὁμομόρφον ἐκδήλωσιν τῆς θείας λατρείας τῆς ἀπ' αἰώνων καθορισθείσης ὑπὸ τοῦ Τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας;

Ἐπίσης ἀποροῦμεν πῶς καὶ τίνα Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, τὰ εὐμενῇ ἐκδόντα ψῆφον ὑπὲρ τῶν Παλαιοῦς ἡμερολογιῶν, ἀπεφάνθησαν μὲν, ὅτι τὸ ἡμερολογιακὸν ζήτημα δὲν εἶνε διὰ τὴν Ἐκκλησίαν Διοικητικὸν καὶ πειθαρχικόν, ἀλλὰ θρησκευτικόν, σχετίζον μὲν τὴν θρησκευτικὴν συνειδήσιν τῶν παλαιοῦς ἡμερολογιῶν, ἐσφάλισαν ὅμως καὶ οὗτοι εἰς τὸν χειρακτισμὸν τῆς συνειδήσεως τῶν ἀκολουθούντων τὸ παλαιὸν ἑορτολόγιον, ὡς πεπλανημένους, φρονῶντες καὶ οὕτοι, ὅτι τὸ ἡμερολόγιον οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν πίστιν, τοὺς Κανόνας, καὶ τὰς Ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις.

Ἀλλὰ τὰ ὀλιγαριθμὰ ἐκ τῆς πλειοψηφίας ταῦτα Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅσοι καὶ ἂν ἐσφάλισαν περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως τῶν παλαιοῦς ἡμερολογιῶν ἐλλείπει βεβαίως Θεολογικῆς μορφώσεως, ἐξήρθησαν ὅμως ἀπὸ ἀπόψεως νομικῆς καὶ Συνταγματικῆς εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν, ὡς ἄξιον λειτουργῶν καὶ μυσταγωγῶν τῆς θεᾶς Θέμιδος, ψηφίσαντες ὑπὲρ τῆς Συνταγματικῆς κατοχυρώσεως τῶν δικαίων τῶν παλαιοῦς ἡμερολογιῶν, καὶ μὴ καταχράναντες οὕτω τὸν αἰμάντον καὶ πανάχραντον χιτῶνα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθέρως θρησκευτικῆς συνειδήσεως. Διὸ καὶ ἡ ἀπορία, ἣν ἐξέφρασαν καὶ δι' αὐτοὺς, τοὺς ἀκραφνεῖς λάτρεις καὶ μύστας τῆς θέμιδος, δι' ἣν ἐξεδήλωσαν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς συνειδήσεως τῶν παλαιοῦς ἡμερολογιῶν, ἐξαφανίζεται εἰς τὸν πολὺν καὶ δικαίον ἔπαινον, τὸν ὀφειλόμενον εἰς αὐτούς, ἀναδείξαντας διὰ τῆς εὐμενοῦς ψήφου αὐτῶν τὸ ἰδεῶδες τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθέρως συνειδήσεως, περὶ ὃ ἰδιώδες ὡς περὶ ἄξονα δέον νὰ στρέφονται οἱ θεράποντες τῶν πολιτικῶν Ἐπιστημῶν. Καὶ τοῦτο, διότι ἡ πολιτικὴ ἐπιστήμη εἶνε ἡ ὑψηλότερα καὶ εὐγενεστέρα τῶν Ἐπιστημῶν κατὰ τὸν ἐπιφανῆ Συνταγματολόγον Σαράπολον, λέγοντα τὰ ἑξῆς: «Ἐξ ὅλων τῶν Ἐπιστημῶν ἡ ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην τὰς λογικὰς τοῦ ἀνθρώπου ἀναπτύσσουσα δι-

νάμεις, ἡ ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην τὴν ἀρετὴν ἀσκοῦσα, εἶνε ἡ πολιτικὴ Ἐπιστήμη. Ἡ καλλίστη δ' αὕτη ἀρετὴ, ἡ μεγίστη αὕτη τέχνη ἔχει τὸν εὐγενέστερον σκοπόν, ἡ πᾶσα ἄλλη ἐπιστήμη. Διότι ἡ μὲν τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν σπουδὴ κατασκευάζει ἐπιστήμονας καὶ τεχνίτας, ἡ δὲ πολιτικὴ ἐπιστήμη ἐλευθέρους καὶ εὐδαίμονας καταργάζεται τοὺς πολίτας» (Συνταγ. Δίκ. Σαριπ. σελ. 12).

Οὕτω τὰ πλείονα Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τῆς εὐμενοῦς ψήφου ὑπὲρ τῶν παλαιοημερολογιτῶν, οὐ μόνον ἐξήρθησαν εἰς τὸ ὕψος τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρός διὰ τῆς ἀναδείξεως τοῦ ιδεώδους τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως, ἀλλὰ καὶ ἐχρησίμευσαν κατὰ τὴν στείραν ταύτην ἐποχὴν τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἐθνικῶν ιδεωδῶν, ὡς μία τόνωσις καὶ ἐνθάρρυνσις ἐκείνων, οἵτινες δὲν ἔπαυσαν νὰ πιστεύουν εἰς τὰ ἀνώτερα ἰδανικά, χάριν τῶν ὁποίων δὲν δειλεῶσι, οὐδ' ἀποκνοῦσι νὰ θυσιάσωσι καὶ συμφέροντα, καὶ τιμὰς, καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν των.

(Ἀκολουθεῖ)

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ Θ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ 51ου φύλλου)

Μέρος Β'

Λειτουργία τῶν Κατηχομένων.—Ἡ λειτουργία τῶν κατηχομένων ἀρχεῖται ἀπὸ τοῦ «Εὐλογημένη ἡ Βασιλεία» καὶ τελειώνει εἰς τό: «Ὅσοι οἱ κατηχομένοι προέλθετε...». Οἱ κατηχομένοι διακροῦνται εἰς δύο τάξεις, εἰς τὴν τάξιν τῶν «τὸ γόνυ κλινόντων», ἥτις καὶ ἐντὸς τοῦ Ναοῦ εἰσέρχεται καὶ εἰς τὴν τάξιν τῶν «ἀκροωμένων» ἡ ὁποία πρὸ τῶν Βασιλικῶν θυρῶν ἵστατο καὶ ἠκροάζετο τῶν γραφῶν. Οἱ πρῶτοι εἶχον διδασκῆναι τὰ τῆς πίστεως καὶ ἀνέμενον τὴν μεγάλην ἡμέραν τῆς βαπτίσεως, οἱ δευτέροι, ὡς ἀτελέστεροι, παρέμενον εἰς τὸν νάρθηκα τοῦ Ναοῦ καὶ μετὰ πόθον ἀνέμενον καὶ αὐτοὶ νὰ λάβουν τὸ λουτρὸν τῆς παλιγγενεσίας. Σήμερον ἡ τάξις τῶν κατηχομένων ἐξέλιπε ἀφ' οὗτο ἐπεκράτησεν ἡ συνήθεια νὰ βαπτίζονται οἱ χριστιανοὶ εἰς βρεφικὴν ἡλικίαν ἐν τοσούτῳ ἡ Ἐκκλησία ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ κατὰ τὴν Θεῖαν λειτουργίαν τὰς ὑπὲρ τῶν κατηχομένων δεήσεις καὶ τοῦτο διὰ δύο λόγους. Πρῶτον διότι πρέπει ἡ παράδοσις τῆς ἀρχαίας καὶ ἱερᾶς Λειτουργίας νὰ κρατῆται ἀμετάβλητος καὶ δεύτερον διότι ἡ Ἐκκλησία διὰ τῶν ἐκφωνήσεων ὑπὲρ τῶν κατηχομένων θέλει νὰ ἀποδείξῃ συμβολικῶς ὅτι καὶ σήμερον ἀκόμη μεταξὺ τῶν ἐν τῷ Ναῷ εὐρισκομένων πιστῶν ὑπάρχουν πολλοὶ τῶν ὁποίων ἡ πνευματικὴ κατάστασις, οἱ λόγοι, τὰ ἔργα των, ἡ ὅλη ζωὴ των, δὲν τοὺς ἐπιτρέπει νὰ παρευρίσκονται, δὲν εἶναι ἄξιοι νὰ παρίστανται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ φοικτοῦ μυστηρίου...

Τὸ Μυστήριον τῆς Θεῆς Λειτουργίας, ἀγαπητοί, ἐκτὸς τῆς ἀναμνήσεως τῆς Γεννήσεως καὶ τῶν Παθῶν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, εἶνε καὶ μία ἱκεσία, μία παρακλήσις πρὸς τὸν Θεὸν θεομῆ, διὰ τῆς ὁποίας παρακαλοῦμεν τὸν Κύριον νὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰ διάφορα πάθη τῆς ψυχῆς καὶ συνάμμα νὰ μᾶς δωρή-

σῃ ὑγείαν καὶ εἰρήνην, ὅπως εἰρηνικῶς λατρεύωμεν Αὐτῷ καὶ ποιῶμεν τὸ θέλημά Του τὸ ἅγιον διὰ τοῦτο μετὰ τὸ «Εὐλογημένη ἡ Βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» καλοῦνται οἱ χριστιανοὶ ὑπὸ τοῦ ἱερέως νὰ δεηθῶν τοῦ Κυρίου ἐν εἰρήνῃ διότι ἀνευ αὐτῆς ἡ προσευχή μας δὲν εἶνε εὐπρόσδεκτος.

Ἄς μὴ ἀπατῶμεθα, ἀδελφοί, προσευχόμενοι ἡ προσευχὴ διὰ νὰ γένηται δεκτὴ εἰς τὸν Θεόν, πρέπει ἡ συνείδησις νὰ μᾶς ἐλέγχῃ ὅτι, δὲν ἔχομεν ἀγάπην μετὰ τοὺς ἀδελφούς μας χριστιανούς· πρέπει νὰ εἰρηνεύωμεν ἐν ἑαυτοῖς καὶ μετ' ἀλλήλων· ἐὰν εἴμεθα τεταραγμένοι, ἡ προσφερθεῖσα θυσία μας, μετατρέπεται εἰς θυσίαν τοῦ Καῖν καὶ ὁ Θεὸς ἀποστρέφει τὸ πρόσωπόν του ἀφ' ἡμῶν. Τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπικρατοῦσε ἡ συνήθεια νὰ ἀσπάζονται ἀλλήλους οἱ Χριστιανοί, ὅταν ὁ διάκονος ἔλεγε «ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους, ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογῶμεν» ἵνα δείξουν καὶ ἐμπράκτως, ὅτι εἰρηνεύουν μετ' ἀλλήλων καὶ ἔχουν ἀγάπην.

Ἐν Εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν· ἀλήθεια, ἀδελφοί, πόσον γλυκεία εἶναι ἡ Εἰρήνη τοῦ Κυρίου! Δίδει χαρὰν, ἀνακούφισιν, ἀγαλασίαν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ κάθε πιστοῦ· μακάριος ὁ ἄνθρωπος ὅπου ἔχει τὴν εἰρήνην αὐτὴν· ἄς κροτοῦν τὰ τηλεβόλα, ἄς ἐκσποῦν τὰ ἀφρισμένα κύματα τοῦ βίου—θλίψεις, ἀσθένειαι, διωγμοί, συκοφανταί—ἐπάνω εἰς τὸ σκάφος τῆς ψυχῆς· μένει ἀκλόνητον, στερεόν, ἀνάνδυνον· ἔχει μέσα τὴν εἰρήνην τοῦ Κυρίου ποῦ δὲν τὸ ἀφήνει νὰ καταποντισθῇ. Ὁ Εἰρηνοποιὸς Ἰησοῦς εἶναι ὁ πηδαλιούχος τοῦ εἰρηνικοῦ τούτου σκάφους καὶ ὁ εὐλογημένος ἄνθρωπος εἰρηνεύων, διέρχεται τὸ στάδιον τῆς παρουσίας ζωῆς ἐν παραμυθίᾳ, ἐν γαλήνῃ, ἐν ὑπομονῇ, εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν πολιτείαν. Πόσον θὰ ἦτο εὐπρόσδεκτος εἰς τὸν Θεόν, ἡ ὁμαδικὴ προσευχὴ ἡ τελουμένη εἰς ἐκάστην ἱερὰν ἀκολουθίαν, ὅταν ἀπὸ τὰς καρδιάς καὶ τὰ χεῖλη ὅλων τῶν προσευχομένων ἐξήρχετο δέησις εἰρηνικὴ!... Ὡς θυμίαμα εὐώδες θὰ ἐπλήρει τὸν Ναόν, θὰ ἀνῆρχετο εἰς τὰ ὕψη εἰς τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος δεχόμενος αὐτὴν θὰ εἰσήκουε τῆς δεήσεως ἡμῶν καὶ θὰ κατέπειπε τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Εἰσερχόμενοι εἰς τὸν Ναὸν ἀγαπητοί, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀφήσωμεν ἔξω αὐτοῦ τὸν ἄνθρωπον τῆς ἁμαρτίας, τῶν φροντίδων, τῶν σκέψεων, τῶν ταραχῶν καὶ ἀνάλαφροι, καθαροί, εἰρηνικοὶ ἄς ἀναμιχθῶμεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν προσευχομένων χριστιανῶν, καὶ ἄς ἐνώσωμεν τὴν προσευχήν μας εἰρηνικὴν ἁγίαν, ἀναμάρτητον. Ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ εἶνε τὸ μόνον εἰρηνικὸν μέρος εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε ἡ παραμικροτέρα διαταραχή.

(Ἀκολουθεῖ)

† Ἀρχιμ. ΠΕΤΡΟΣ ΑΣΤΥΦΙΔΗΣ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Καθίσταται γνωστὸν εἰς τοὺς ἐνδ' ἀφερομένους ὅτι τὰ βιβλία ἀφ' ἐνὸς τοῦ Συναγωγίου καὶ ἀφ' ἐτέρου Λόγοι τοῦ Τριωδίου ὑπετιμήθησαν εἰς δραχμὰς 5.000 ἑκάστον ἵνα γίνωσι προσιτὰ εἰς πάντας τοὺς ἡμετέρους Χριστιανούς.

Ο

Γραφεῖα : Ὁδὸς Χαλκοκονδύλη 7— Ἀθήναι
Τηλέφ. 33.839

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

Ἐξάμηνος δραχ. 7.000—Ἐτησίᾳ δραχ. 12.000
Ἐξωτερικῶν: Ἐξάμ. δολ. 2,50—Ἐτησίᾳ δολ. 5

Ἐμβάσματα Συνδρομῶν

Ἐμβάσματα, μένον διὰ ταχυδρομικῶν ἐπιτο-
γῶν ἀπευθύνονται: Πρὸς τὸν Σεβασμ. Μεγαρίδος
κ. Χριστοφόρον, Χαλκοκονδύλη 7— Ἀθήναι

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ὁ Ἐπίσκοπος Μεγαρίδος κ. Χριστοφόρος

Διεύθυνσις Τυπογραφείου
Ὁδὸς Θεμιστοκλέους 33— Ἀθήναι.

ΑΙ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ
ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Ἀναγινώσκοντες τοὺς Θείους Ψαλμοὺς τοῦ προ-
φητάναντος Δαυὶδ εἰς τὸν δεύτερον Ψαλμὸν αὐτοῦ
ἐδάφιον 12 εὐρίσκομεν τοὺς στίχους τούτους: Δρά-
ξασθε παιδείας μήποτε ὀργισθῇ Κύριος καὶ ἀπολεί-
σθε ἐξ ὁδοῦ δικαίας.

Τοὺς στίχους τούτους ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἐποχὴν
θὰ ἔπρεπε σήμερον πάντες νὰ φέρωμεν συχνάκις εἰς
τὰ χεῖλη ἡμῶν καὶ νὰ ἐξετάζωμεν τούτων τὴν βα-
θυτέραν ἐννοίαν καὶ τι ἀκριβῶς εἶναι ἐκεῖνο τὸ
ὁποῖον οὗτοι ἐπιδιώκουν.

Ἐξηγοῦντες τοὺς στίχους τούτους εἰς τὴν ἀπλου-
στέραν, θὰ ἔχωμεν αὐτοὺς ὥς ἑξῆς: Κρατήσατε
σφιχτὰ τὴν κατὰ Θεὸν Διδασκαλίαν μήποτε ὀργισθῇ
Κύριος καὶ ἀπολεσθεῖτε ἐκ τῆς εὐθείας ὁδοῦ.

Μάλιστα περὶ αὐτῆς τῆς παιδείας ὁμιλοῦν οἱ
στίχοι οὗτοι. Παιδείαν ἐνταῦθα ὁ Θεὸς καλεῖ, διότι
ἡ Θεὸς ὁμιλεῖ διὰ τῶν στίχων τούτων, οὐχὶ τὴν
μάθησιν τῆς τέχνης καὶ ἐπιστήμης, ἀλλὰ τὴν ἐκ
παιδικῆς ἡλικίας μόρφωσιν τῆς καρδίας διὰ τῆς πί-
στεως εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τῆς ἐργασίας τῶν
καλῶν ἔργων, ἀπαυτύνων ἀγῶνας καὶ μόχθους
πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κακοῦ καὶ χαλίνουσιν τῶν πα-
θῶν. Ἡ μάθησις δὲ αὐτὴ ὠνομάσθη παιδεία, διότι
ἐκ παιδικῆς ἡλικίας πρέπει νὰ παιδεύσῃ, δηλαδὴ
νὰ διδάσκωσιν οἱ γονεῖς τὰ τέκνα καὶ οἱ διδάσκα-
λοι τοὺς μαθητὰς τὴν εὐαγγελικὴν ἠθικὴν πρῶτον,
καὶ εἰτα τὰς τέχνας ἢ ἐπιστήμης, διότι ἡ μὲν μάθη-
σις πλουτίζει μόνην τὴν κεφαλὴν, ἡ δὲ παιδεία εἶ-
ναι ὁ θησαυρὸς τῆς ψυχῆς. Καὶ ὁ Ἰσοκράτης συμ-
φωνῶν εἰς ταῦτα λέγει: «Πεπαιδευμένους ὀνομάζω
οὐχὶ τοὺς μαθόντας τέχνας ἢ ἐπιστήμης, ἢ ἔχοντας
δυνάμεις τινας (νοημοσύνην ἔκτακτον καὶ νοὺν ἐφευ-
ρετικόν) ἀλλὰ πρῶτον τοὺς γινώσκοντας τὴν ἀληθῆ
αὐτῶν συμφέροντα· δεύτερον τοὺς φιλάσσοντας δι-
καιοσύνην πρὸς ἀλλήλους· τρίτον τοὺς χαλινούντας
τὰς ἡδονὰς τῶν, τέταρτον τοὺς μὴ ὑπερηφανευμέ-
νους ἐν ταῖς εὐτυχίαις. Οἱ ταῦτα ἔχοντες οὗτοι εἰσιν
οἱ φρόνιμοι καὶ τίμιοι ἄνδρες» (Ἰσοκρ. Παναθ. 11
σελίδ. 238).

Τὴν Παιδείαν ταύτην ἐννοεῖ καὶ ὁ Μέγας Παῦ-
λος λέγων πρὸς τοὺς Ἑφραίμους: «Ἄλλ' ἐκτρέφετε
τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου».

Αὕτη ἡ παιδεία εἶναι ἡ σώζουσα τὸν ἄνθρω-
πον, αὕτη διατηρεῖ τὴν πρὸς τὸν ἄνθρωπον εὐνοίαν
καὶ συμπάθειαν τοῦ Θεοῦ. Αὕτη ὑπόσχεται εἰς τὸν
ἄνθρωπον ἡρεμον καὶ ἡσυχίον ζῶην πλήρη εὐτυχίας
καὶ χαρᾶς.

Τὴν παιδείαν ταύτην ἐδείχθησαν ἐσχάτως ἀνί-
κανα καὶ ἀνάξια τὰ σχολεῖα νὰ μεταδώσωσιν εἰς τὰ
παιδιά, ἀντιθέτως δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον ὀδηγοῦν αὐτὰ
εἰς τὸν ἐκφυλισμὸν, τὴν διαφθορὰν καὶ τὴν ἀπιστίαν.

Ἐπεβλήθη ὁθεν καὶ ἐπιβάλλεται εἰς τὴν Ἐκ-
κλησίαν ν' ἀναλάβῃ τὸ καθήκον τοῦτο, ἔστω καὶ
ἂν αὕτη κλῆξις καὶ οἰκοδομὴ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ παι-
δὸς τὸ ἀγαθόν, τὸ ἠθικόν καὶ τὸ χριστιανικὸν φρό-
νημα, καὶ ἀντιθέτως τὸ σχολεῖον καὶ ἡ κοινωνία
κρυμνίσῃ καὶ καταστρέφῃ.

Αὕτη εἶναι ἡ πνευματικὴ Μήτηρ, αὕτη ἐξαιρέ-
τως τὴν Ἑλληνικὴν φυλὴν τὴν διέσωσε ἐκ τοῦ ὀλέ-
θρου καὶ τῆς καταστροφῆς πολλάκις. Αὕτη καὶ σή-
μερον ἔγεινε προστάτης τοῦ παιδὸς διὰ τῆς ιδρύσεως
τῶν Κατηχητικῶν ἢ Κυριακῶν Σχολείων, μὲ τὸν
σκοπὸν νὰ σώσῃ καὶ πάλιν τὴν φυλὴν μας.

Καὶ ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία, ἂν καὶ διώκεται ἐπε-
τέλεσεν ἰδίᾳ κατὰ τὸ λήξαν Σχολικὸν ἔτος λαμπρῶς
καὶ λίαν ἐπιτυχῶς τὸ Θεῖον αὐτὸ ἔργον μὲ τὸν ζή-
λον τὸν ἐνθεον, τὴν αὐταπάργησιν καὶ τὴν ἔμπρο-
κτον διδασκαλίαν κυρίως τῶν Κατηχητῶν καὶ Κα-
τηχητριῶν τῆς.

Ἐλαιτούργησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν Ἀθήναις
καὶ ἐν Πειραιεὶ τριάκοντα Κατηχητικὰ Σχολεῖα εἰς
τὰ ὁποῖα ἐνεγράφησαν πέντε χιλιάδες μαθητῶν καὶ
μαθητριῶν.

Τὰ Κ. Σχολεῖα ταῦτα διεκρίνοντο εἰς Κατώ-
ρα, Μέσα καὶ Ἀνώτερα, ἐπέδειξαν κατὰ τὰς ἐξετά-
σεις, αἱ ὁποῖαι μόλις, τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν ἔ-
ληξαν, ὅτι οἱ Κατηχηταὶ καὶ Κατηχήτριαι εἰργάσ-
θησαν μετ' ἀπαραμύλλον ζήλου καὶ προθυμίας, οἱ
δὲ μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι προσήχθησαν θαυμασίως
καὶ κατενόησαν ἀπολύτως τὴν σπουδαιότητα τοῦ
Κατηχητικοῦ Σχολείου τοῦ ὁποῖου τὰ μαθήματα
παρηκολούθησαν ἀνελλιπῶς καὶ μετ' ἐπιμελείας
ἀρίστης ἐπιδείξαντα δίψαν πραγματικὴν πρὸς αὐτά.
Μοι ἐδόθη ἡ εὐτυχία νὰ παρακολουθῶ ὅλων τῶν
Κ. Σχολείων τὰς ἐξετάσεις καὶ διὰ τοῦτο ὁμιλῶ μετὰ
βεβαιότητος περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ.

Ἐνεκεν τούτου ἐκφράζω τὴν εὐαρέσκειαν τῆς
Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἰδιαιτέρως τὴν ἡμετέραν πρὸς
τοὺς ἀκαμάτους καὶ ζηλωτὰς Κατηχητὰς καὶ
τὰς Κατηχητρίδας διὰ τὸ ὥραϊον τοῦ ἔργου, δι'
ὃ ἀπὸ τοῦ Ὑψίστου καὶ Ἀγίου Θεοῦ θὰ λάβωσιν
τὴν ἀντιμισθίαν πολλαπλασιασάντες τὸ δοθὲν αὐτοῖς
τάλαντον.

Εἰς δὲ τοὺς μαθητὰς καὶ μαθητρίδας τὰς διαπύ-
ρους εὐχὰς μου πρὸς φωτισμὸν καὶ τὸν κατὰ Χρι-
στὸν καταρτισμὸν αὐτῶν.

Ἐπὶ τούτοις ἐκφράζομεν τὴν εὐαρέσκειαν ἡμῶν
καὶ πρὸς τὰς Κυρίας τῆς Ἐφορείας τῶν Κατηχ.
Σχολείων μας αἵτινες κατέβαλον πᾶσαν δυνατὴν
προσπάθειαν πρὸς ἐνδόξωσιν τοῦ ὥραϊου αὐτοῦ ἔργου.

Ἀναμένομεν εἰδήσεις καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Ἑλλά-
δος σχετικὰς μὲ τὰς ἐξετάσεις τῶν Κατηχητικῶν μας
Σχολείων διὰ νὰ ἐπανελέθωμεν περιγράφοντας εὐχα-
ρίστως καὶ τὰς τούτων ἐπιτυχίας.

† Ὁ Διευτεὺς ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ